

Uitnodiging: Onderpresteren bij begaafde leerlingen in PO en VO

Praktische informatie

Wat: Derde Netwerkbijeenkomst HB-subsidieproject

Wanneer: Woensdag 3 november 2021 van 15 tot 17 uur

Hoe: Via Zoom (link en informatie op [de website](#))

Inschrijven: via deze [link](#)

Inschrijven is mogelijk tot en met maandag 1 november 2021

Er zijn geen kosten verbonden aan deze netwerkbijeenkomst voor de deelnemers.

Het thema van onze vorige netwerkbijeenkomst was: “Welke mogelijkheden zie jij voor jezelf?” Tijdens deze netwerkbijeenkomst zagen we dat een goed aanbod voor HB-leerlingen niet alleen een specifiek aanbod hoeft te zijn. Je kunt voor de hele groep een aantrekkelijk aanbod doen, dat ook tegemoet komt aan veel onderwijsbehoeften van HB leerlingen. We noemen dat Begaafd Onderwijs. Maar wat als een leerling toch niet goed gezien is, of dat het aanbod niet voldoende passend is geweest? Een mogelijk gevolg is onderpresteren. Op deze online netwerkbijeenkomst gaat Eleonoor van Gerven ons tijdens het plenaire gedeelte meer vertellen wat onderpresteren is en wat het niet is. Daarna zijn er breakoutrooms waarin verschillende sprekers uit Almere iets vertellen over hoe zij met onderpresteren omgaan.

Het programma op 3 november 2021 van 15 tot 17 uur ziet er als volgt uit:

1. Welkom

door de projectleiders PO en VO: Patricia Versnel en Ingrid Bruin

2. Plenaire inleiding: Wat is begaafd onderwijs (45 minuten)

Van begaafde leerlingen verwachten we dat zij altijd op “aan” staan om te leren. We verwachten dat ze goede prestaties halen en goed zijn in alle vakken. Als begaafde leerlingen dat niet doen, dan stellen ze ons teleur en noemen we ze al snel onderpresteerders. Door die insteek reduceren we begaafde leerlingen tot waar te nemen topprestaties en ontnemen we hen het recht op een leerproces.

Prestaties zijn slechts een vorm van gedrag. Gedrag is het resultaat van de interactie tussen de persoon en zijn omgeving. Als een leerling zich niet ontwikkelt zoals wij verwachten of als die ontwikkeling zich niet vertaalt in prestaties die wij verwachten, dan gaat er dus iets mis in de interactie. En als er iets mis gaat in die interactie, dan kunnen we het er niet bij laten om alleen maar naar de leerling te wijzen. Op dat moment is een blik in onze eigen spiegel vereist. Wat doen wij (niet) in ons onderwijs en opvoeding waardoor we deze respons van de leerling ontlokken?

In deze lezing gaan we het begrip “onderpresteren” vervangen door “onderleren”. Vanuit een ecologisch perspectief kijken we naar het ontwikkelingsproces van leerlingen. De leerling maakt deel uit van een breder systeem en wat moet er gebeuren in de afstemming tussen leerling en onderwijs en opvoeding om te zorgen dat die leerling ook echt op “aan” kan gaan?

Dr. Eleonoor van Gerven studeerde pedagogiek en promoveerde op de competenties van specialisten begaafdheidsonderwijs. Zij startte begin jaren negentig haar eigen

onderwijsadvies- en opleidingspraktijk Slim! Educatief. Zij ontwikkelde o.a. de geaccrediteerde post-hbo-registeropleidingen Specialist Begaafdheid; Specialist Dubbel Bijzondere leerlingen. Eleonoor is auteur van diverse boeken over begaafdheid. Zij publiceerde onder andere 'Hoe dan? Pakkend onderwijs voor begaafde leerlingen' Ze is lid van het bestuur van de World Council for Gifted and Talent Children.

3. Diverse workshops / lezingen (45 minuten) Je kunt één keuze maken en een tweede keuze als reserve:

A: *Het jonge kind met een ontwikkelingsvoorsprong: Gedrag en signalering*

De mens is een sociaal dier en wil graag bij de groep horen, dit speelt al op hele jonge leeftijd en kan leiden tot aanpassing aan de norm in de groep. Jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong zullen (onbewust) ervaren dat ze anders zijn, elk kind reageert hierop met het ander gedrag, woorden kunnen ze vaak nog niet voor vinden. In deze workshop zullen we de profielen van Bets&Neihart vertalen naar het gedrag van jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong in een peuterspeelzaal, kinderopvang of kleuterklas. Welk gedrag kun je signaleren en op welke wijze kun je de kinderen stimuleren en uitdagen. We kijken hierbij naar zowel de leer- als de persoonlijkheidskenmerken van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Marijke Schekkerman, ECHA specialist Gifted Education (Of ECHA specialist Begaafd Onderwijs in het goed Nederlands)

B: *Welke belemmeringen ervaren leerlingen in het Schaduw -Talentedlab om tot en goede planning en organisatie te komen? Hoe kunnen we deze omzetten in uitdagingen?*

We merken op het Universum dat leerlingen vaak moeilijk op gang komen bij het zelfstandig aan de slag gaan met projecten. Huiswerkmappen worden vergeten mee te nemen. Huiswerkopdrachten zijn niet af. Opdrachten worden summier uitgevoerd. Wat kunnen wij doen, om de belemmeringen die kinderen uit het Schaduw-Talentedlab ervaren bij het maken van huiswerk en opdrachten, om te zetten in uitdagingen?

Daarvoor moeten we inzicht krijgen in wat de zwakke en sterke executieve functies van deze leerlingen zijn.

Hiervoor is een mini- onderzoek opgezet, waarbij leerlingen zelf aangeven welke executieve vaardigheden zij beheersen en welke ze nog graag zouden willen verbeteren. De uitkomsten zijn verrassend.

Liesbeth Meijer, Intern begeleider en leerkracht meer- en hoogbegaafden, Universum

C: *Hoe inzicht in kernkwaliteiten een onderpresteerder kan helpen om meer van zichzelf te durven laten zien.*

In deze workshop hoor je hoe het 'onderzoek' naar eigen kernkwaliteiten onderpresterende leerlingen op Het Avontuur kan helpen om meer zelfvertrouwen te krijgen en zo meer van zichzelf durven te laten zien. Ervaar je hoe het is om inzicht te krijgen in je eigen

kernkwaliteiten. Spar je met 'collega's over de inzet van kernkwaliteiten in je eigen lespraktijk.

Samantha Stel, Internbegeleider groep 1 - 3 en leerkracht plusklas op het Avontuur

D: *Workshop Onderpresteren aanpakken op 't Neo*

In de workshop beschrijven wij de manier waarop we in het Neo (voltijdshoogbegaafdheidsonderwijs) omgaan met onderpresteren. Aan de hand van casussen gaan we in gesprek over hoe je tot een begeleidingsplan van een onderpresterende begaafde leerling kunt komen.

Elze 't Hart en Evelien Okkinga. Leerkrachten Neo onderwijs, Specialist begaafdheid / Specialist Dubbel Bijzonder

E: *Uitdagend leren en verantwoordelijk zijn voor je eigen leerproces*

Academie1014 is voor leerlingen van 10 tot 14 jaar. Het doel van ons onderwijs is aan te sluiten bij de talenten, de ontwikkelingsfase, de onderwijsbehoeften en de leerstijl van de leerlingen in deze leeftijdscategorie. De eigen motivatie van de leerling staat hierbij centraal. Op Academie1014 werken de leerlingen samen met coaches en experts.

Leerlingen ontwikkelen voortdurend hun kennis, vaardigheden en begrip. Als coach en expert motiveer je en laat je leerlingen zien wat er achter de horizon ligt. We begeleiden de leerlingen bij de vorming van hun persoonlijkheid, waarmee ze beetje bij beetje volwassen worden.

Tieners leren anders dan basisschoolkinderen, simpelweg omdat hun brein in een andere ontwikkelingsfase zit. Zo hebben tieners meer behoefte aan het leggen van verbanden, met deze reden werkt Academie1014 volledig thematisch. Door thematisch en onderzoekend te werken worden leerlingen uitgedaagd verbanden te leggen tussen de verschillende vakgebieden.

In deze bijeenkomst vertel ik meer over hoe dat er in de praktijk uit ziet.

Marieke Kelder, Regisseur Academie1014, Samenwerking tussen SKO, Prisma en Het Baken

F: *Het begeleiden van onderpresteren op het Baken in de praktijk - waar loop je in een school tegenaan?*

In deze sessie bespreken we samen de praktische gevolgen van het begeleiden van leerlingen die onderpresteren. Van uitdagingen bij het in beeld krijgen van de juiste leerlingen, het doorbreken van vooronderstellingen bij leerlingen, ouders en docenten over het niveau van de leerlingen tot de gevolgen van veranderende leerlingen die na de begeleiding weer zelfstandig in de school aan het werk gaan. Aan de hand van voorbeelden uit onze eigen praktijk kijken we naar de kansen en uitdagingen die je tegenkomt voor de individuele leerlingen, de begeleiders van leerlingen die onderpresteren en de docenten die les geven aan deze leerlingen. Samen denken we na over manieren om daar mee om te gaan als je in een school het begeleiden van onderpresteren centraal wil stellen.

Bob Coenraats, afdelingsleider op Park Lyceum en filosofiedocent

G: *Onderpresteren in het VO: waar liggen de kansen?*

In deze workshop zal Anneke Craanen in gesprek gaan met de deelnemers over de praktijk van het onderpresteren/onderleren.

Een geschikte schoolomgeving heeft een grote positieve invloed op de sociale, emotionele en motiverende ontwikkeling van een HB leerling. Maar een HB leerling heeft andere leerbehoeftes dan de andere leerlingen in de klas. Daarbij komt dat ze intenser, gevoeliger, empathische en soms creatiever zijn. HBers leren niet goed volgens de manier die voor een gemiddelde leerling wel goed werkt.

Hoe kan het VO tegemoet komen aan de leerbehoeften van de HB leerling? In deze workshop zullen de deelnemers zich buigen over de vraag wat de HB leerling nodig heeft en hoe het onderwijs zo ingericht kan worden dat hij/zij leert. Gekeken zal worden naar een passend evenwicht tussen het bieden van uitdaging en ondersteuning. Waar liggen kansen en waar belemmeringen? Wat zijn mogelijkheden voor maatwerk? Welke ondersteuningsbehoeften hebben scholen en docenten?

Anneke Craanen verzoekt de deelnemers om specifieke vragen en eventuele suggesties voor te bespreken onderwerpen vooraf aan haar te mailen, dit kan naar info@startpuntbegaafd.nl

Anneke Craanen, Gezondheidswetenschapper, Echa-specialist en eigenaar van Startpunt Begaafd voor coaching en advies aan begaafden.

4. Leerlingportret compilatie filmpjes oud-leerlingen Almeers Talentenlab

Naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van het Almeers Talentenlab dit jaar, vertellen een aantal oud-leerlingen, die nu in het VO of het WO zitten, in een zelf geschoten filmpje wat het Almeers Talentenlab hen gebracht heeft.

5. Plenaire afsluiting

Korte afsluiting met wat reacties over de opbrengst van de middag, een dankwoord voor de sprekers en deelnemers en een vooruitblik naar de volgende Netwerkbijeenkomst, door Patricia Versnel en Ingrid Bruin, Projectleiders PO en VO